

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового
інституту міжнародних відносин
ім. Б.Д. Гаврилишина
Людмила ГАВРИЛЮК-ЄНСЕН

« 29 » 08 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« 08 » 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
інституту новітніх освітніх
технологій

« 29 » 08 2025 р.

Святослав ПИТЕЛЬ

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань – 29 Міжнародні відносини,

спеціальність – 292 Міжнародні економічні відносини

освітньо – професійна програма – «Міжнародний бізнес»

Кафедра міжнародних економічних відносин

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екз. (сем.)
Денна	2	3	46	44	5	11	104	210	3
Заочна	2	3	8	4	—	—	198	210	4

29.08.2025

Тернопіль – ЗУНУ
2025

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні галузі знань 29 Міжнародні відносини, спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини, затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 11 від 26.06.2024р.).

Робочу програму склав:
завідувач кафедри міжнародних економічних відносин,
д.е.н., професор

Роман ЗВАРИЧ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин, протокол № 1 від 26.08.2025 р.

Завідувач кафедри,
д.е.н., професор

Роман ЗВАРИЧ

Гарант ОПП,
к.е.н., доцент

Оксана МИГАЛЬ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Міжнародні економічні відносини»

1. Опис дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

Дисципліна – Міжнародні економічні відносини	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів: 7	Галузь знань – «29 Міжнародні відносини»	Статус дисципліни дисципліна циклу професійної підготовки Мова навчання англійська
Кількість залікових модулів: 5	Спеціальність – 292 Міжнародні економічні відносини	Рік підготовки: Денна – 2 Заочна – 2 Семестр: Денна – 3 Заочна – 3,4
Кількість змістових модулів – 5	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: Денна – 46 Заочна – 8 Практичні заняття: Денна – 44 Заочна – 4
Загальна кількість годин – 210		Самостійна робота: Денна – 104 Заочна – 198 Індивідуальна робота: Денна – 5 Тренінг: Денна – 11
Тижневих годин – 14 з них аудиторних – 6		Вид підсумкового контролю: екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Поглиблення міжнародної господарської співпраці дозволяє використовувати світовий досвід щодо здійснення регіональних перетворень. Це, у свою чергу, обумовлює зростання ролі міжнародних економічних відносин та їх вивчення в контексті розвитку вітчизняної економіки.

Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є формування системи теоретичних знань і практичних навичок в поглибленому освоєнні загальних закономірностей розвитку міжнародної економіки та вивченні особливостей основних форм міжнародних економічних відносин.

Дисципліна є важливою складовою частиною підготовки спеціаліста: економіста, оглядача з економічних питань, консультанта з економічних питань, економічного радника та займає суттєве місце в його майбутній практичній діяльності. Вона зорієнтована на розвиток спеціаліста, здатного аналізувати тенденції, закономірності й особливості розвитку світового ринку, вести ділові переговори і розв'язувати проблеми міжнародних економічних відносин. На основі здобутих знань студенти отримають навички проведення моніторингу ринкового середовища на національному та міжнародному рівнях.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Предметом дисципліни є система зв'язків національних економік різних країн на основі поділу праці.

Завданнями вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є:

- розуміння сутності і значення міжнародних економічних відносин (МЕВ);
- дослідження еволюції міжнародних економічних відносин, чинників і рівнів їх розвитку, особливостей дії законів і принципів МЕВ;
- аналіз стану системи міжнародних економічних відносин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- процеси міжнародного поділу праці, спеціалізації та кооперування;
- форми, методи і механізми регулювання міжнародної торгівлі;
- процеси міграції робочої сили та руху капіталу;
- проблеми функціонування світової валютної системи;
- напрями міжнародного науково-технічного обміну.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

- аналізувати особливості економічної системи будь-якої країни світу;
- визначати необхідність широкого залучення національних економік до світогосподарських процесів;
- розробляти стратегії формування іміджу та бренду країни на міжнародній арені;
- виявляти проблемні аспекти міжнародних економічних відносин;
- моделювати розвиток МЕВ у системі багатостороннього співробітництва.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Для освоєння студентами необхідних теоретичних знань та отримання практичних навичок щодо тенденцій і проблем розвитку міжнародних економічних відносин попередньо їм необхідно опрацювати такі дисципліни як «Політологія», «Макроекономіка», «Міжнародне середовище та бізнес-процеси», «Міжнародні відносини та світова політика», «Міжнародний бізнес».

2.5. Програмні результати навчання

ПРН10. Ідентифіковувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

ПРН16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ПРН17. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України

2.6. Завдання лекційних занять

Мета проведення лекцій полягає у тому, щоб ознайомити студентів із головними теоретичними та практичними аспектами міжнародних економічних відносин.

Завдання проведення лекцій полягають у:

- викладанні студентам у відповідності з програмою та робочим планом теоретичних основ міжнародних економічних відносин;

– формуванні у студентів цілісної системи теоретичних знань з курсу "Міжнародні економічні відносини".

2.7. Завдання практичних занять

Проведення практичних занять має на меті засвоєння студентами теоретичних знань для їх подальшого застосування у практичній діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

Завданнями проведення практичних занять є:

- засвоєння студентами теоретичних і практичних навичок для всебічної оцінки міжнародних економічних відносин;
- навчитися використовувати теоретичні знання у практичній міжнародній діяльності;
- засвоєння теоретичних знань, отриманих на лекціях.

3. Зміст дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи міжнародних економічних відносин

Тема 1. Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна й економічна категорія.

Предмет і завдання курсу «Міжнародні економічні відносини». Сутність, об'єкти, суб'єкти і рівні розвитку МЕВ. Значення міжнародних економічних відносин. Економічний зміст МЕВ. Основні економічні закони і принципи розвитку МЕВ та світового господарства. Еволюція розвитку МЕВ. Значення міжнародного порядку у системі МЕВ.

Міжнародні економічні відносини в системі світового господарства. Передумови розвитку МЕВ як структурного елементу світового господарства. Етапи розвитку світового господарства. Особливості сучасного етапу розвитку світового господарства. Види міжнародного поділу праці. Види і форми спеціалізації. Основні форми міжнародної кооперації. Класифікація національних економік в системі МЕВ. Ознаки систематизації країн. Форми МЕВ. Форми діяльності підприємств на міжнародному ринку. Середовище дії системи МЕВ. Особливості середовища міжнародних економічних відносин.

Тема 2. Теорії міжнародної торгівлі.

Меркантилістська теорія. Теорія абсолютних переваг А. Сміта. Політика «лесе-фер». Альтернативні витрати і альтернативна ціна. Теорія порівняльних (відносних) переваг Д. Рікардо.

Сучасні теорії міжнародної торгівлі.

Теорія розміру країн. Показники вимірювання розміру країн. Характеристики малих країн. «Нова теорія торгівлі» Пола Кругмана. Ефект масштабу. Міжнародна конкуренція. Конкурентоспроможність. Конкурентні переваги. Теорія конкурентних переваг Майкла Портера. «Діамант» Портера.

Змістовий модуль 2. Міжнародна торгівля як первинна форма МЕВ

Тема 3. Міжнародні торговельні відносини.

Міжнародна торгівля як основна форма МЕВ, її структура та динаміка розвитку. Еволюція форм ринку. Класифікація світових товарних ринків. Сучасні особливості розвитку міжнародної торгівлі. Ціноутворення на світовому ринку. Ознаки світової ціни. Ціноутворюючі фактори. Рівні світових цін. Види і форми міжнародної торгівлі. Регулювання міжнародних торговельних відносин. Основні принципи і рівні регулювання міжнародних торговельних відносин. Методи державного регулювання міжнародних торговельних відносин.

Тема 4. Система показників розвитку і оцінки міжнародної торгівлі

Характеристика основних показників функціонування зовнішньоекономічної системи країни. Абсолютні показники: зовнішньоторговельний оборот товарів і послуг; сальдо зовнішньої торгівлі товарами і послугами. Відносні показники: індекси динаміки; індекс "умов торгівлі"; індекс концентрації експорту; індекс імпортової залежності. Показники структури та структурних зрушень. Структура експорту (імпорту) товарів чи послуг. Індекс диверсифікації експорту (імпорту). Індекс географічної концентрації експорту (імпорту). Регіональні (географічні) структури експорту та імпорту. Показники інтенсивності міжнародної торгівлі. Імпортна квота. Експортна квота. Індекс інтенсивності торгівлі. Індекс інтенсивності експортної торгівлі. Індекс

інтенсивності імпортової торгівлі. Індекси спеціалізації торгівлі та порівняльні переваги. Внутрішньогалузева торгівлі..

Показники динаміки міжнародної торгівлі. Показники результативності міжнародної торгівлі. Показники ефективності міжнародної торгівлі

Тема 5. Міжнародна торгівля послугами.

Система міжнародних послуг. Світовий ринок послуг. Способи міжнародної торгівлі послугами. Сектори послуг згідно положення СОТ. Транспортні послуги. Туристичні послуги. Комерційні послуги. Інформаційні послуги. Освітні послуги. Регулювання міжнародної торгівлі послугами.

Змістовий модуль 3. Міжнародні фінанси

Тема 6. Міжнародний рух капіталу.

Міжнародний рух капіталу: сутність та причини. Передумови розвитку міжнародного руху капіталу. Основні форми та цілі вивозу капіталу закордон. Сутність міжнародного кредиту, його види, принципи, функції, суб'єкти та форми. Єврокредит. Міжнародна інвестиційна діяльність. Переваги і недоліки спільного підприємництва. Світовий фінансовий ринок та його структура. Проблема заборгованості та можливі шляхи її розв'язання.

Тема 7. Світова валютна система і валютні відносини.

Поняття світової валютної системи. Міжнародні валютні відносини. Національні валютні системи. Світова валютна система. Еволюція світової валютної системи. Система «золотого стандарту». Конвертованість валюти. Міжнародна валютна ліквідність. Генуезька валютна система. Золотодевізний стандарт. Золотовалютний стандарт. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська валютна система. Спеціальні права запозичення (СПЗ). Європейська валютна система. ЕКЮ. Валютний курс, його види і системи. Валютна політика і її завдання. Форми і методи регулювання валютної політики. Міжнародні валютно-кредитні і фінансові організації. Світовий банк. Міжнародний валютний фонд (МВФ). Європейський банк реконструкції і розвитку.

Тема 8. Міжнародні розрахунки.

Сутність міжнародних розрахунків. Валютні умови міжнародних розрахунків. Види платежу. Форми розрахунку. Банківський переказ та акредитив. Інкасова форма розрахунків. Засоби розрахунку. Використання банківських гарантій у міжнародних розрахунках.

Змістовий модуль 4. Міжнародні міграційні і науково-технічні зв'язки

Тема 9. Міжнародна міграція робочої сили.

Сутність і особливості міжнародної міграції робочої сили. Етапи розвитку міжнародної міграції робочої сили. Сутність, структура та основні риси світового ринку праці. Основні види і центри міжнародної міграції робочої сили. Рівні й органи регулювання міжнародної міграції робочої сили. Позитивні і негативні соціально-економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили для країн-імпортерів та країн-експортерів. Функції і завдання Міжнародної організації праці (МОП). Міжнародна організація міграції. Інтеграція України у світовий ринок праці. Міграційна політика України.

Тема 10. Міжнародні науково-технічні зв'язки.

Світовий ринок технологій: суть і структура. Міжнародний технологічний обмін. Передумови розвитку міжнародного обміну технологіями. Особливості сучасного світового ринку технологій. Форми міжнародних некомерційних науково-технічних зв'язків. Міжнародне спільне проведення науково-технічних досліджень. Форми науково-технічного співробітництва. Міжнародні комерційні науково-технічні зв'язки. Ліцензійна торгівля технологіями між країнами. Промислове шпигунство. Інші форми технологічного обміну. Міжнародне регулювання передачі технологій. Паризька конвенція з охорони промислової власності. Європейська патентна організація. Всесвітня організація інтелектуальної власності.

Змістовий модуль 5. Ключові проблеми розвитку МЄВ

Тема 11. Глобалізація та глобальні проблеми людства.

Сутність та основні ознаки процесу глобалізації сучасного світового господарства. Причини формування глобалізаційних процесів. Позитивні і негативні наслідки глобалізації.

Антиглобалізм. Фінансова глобалізація. Ключові елементи фінансової революції. Класифікація глобальних проблем. Шляхи вирішення глобальних проблем.

Тема 12. Міжнародні корпорації у світовому господарстві.

Сутність поняття "транснаціональна корпорація". Схожості і відмінності між транснаціональними корпораціями (ТНК) і багатонаціональними (мультинаціональними) корпораціями (МНК). Причини виникнення ТНК. Етапи еволюції транснаціональної діяльності корпорацій. Типи ТНК. ТНК як агент глобалізації світової економіки. Транснаціоналізація. Середовище функціонування транснаціональних корпорацій.

Тема 13. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому співробітництві і регулюванні МЄВ.

Поняття "міжнародні економічні організації" (МЄО). Роль МЄО в системі МЄВ. МЄО як проява тенденції багатостороннього економічного співробітництва. Етапи розвитку міжнародних економічних організацій. Головні функції, принципи і методи діяльності МЄО. Сучасна система МЄО, їх класифікація. Участь країн у МЄО як одна з форм реалізації їх суверенітету.

Тема 14. Міжнародна економічна інтеграція.

Сутність міжнародної економічної інтеграції, її характеристики, цілі, учасники й організатори. Сучасні особливості процесів міжнародної економічної інтеграції. Фактори розвитку міжнародної економічної інтеграції. Основні форми міжнародної економічної інтеграції. Рівні розвитку інтеграції. Передумови інтеграції країн. Етапи створення Європейського Союзу. Північноамериканська економічна інтеграція. Формування північноамериканської зони вільної торгівлі. Особливості економічної інтеграції країн Латинської Америки. Спільний ринок країн Південного конусу. Інтеграційні об'єднання Африки. Особливості розвитку економічної інтеграції в країнах Азії. Асоціація країн Південно-Східної Азії.

4. Структура залікового кредиту дисципліни
«Міжнародні економічні відносини»
Денна форма навчання

	Кількість годин					
Тема	Лекції	Практич . заняття	СРС	Тренінг	ІРС	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи міжнародних економічних відносин						
Тема 1. Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна й економічна категорія.	2	2	6	2	–	Опитування
Тема 2. Теорії міжнародні торгівлі.	2	2	8		1	Опитування
Змістовий модуль 2. Міжнародна торгівля як первинна форма МЕВ						
Тема 3. Міжнародні торговельні відносини.	2	4	6	2	–	Опитування
Тема 4. Система показників розвитку і оцінки міжнародної торгівлі	4	4	8		1	Опитування
Тема 5. Міжнародна торгівля послугами.	4	2	8		–	Опитування
Змістовий модуль 3. Міжнародні фінанси						
Тема 6. Міжнародний рух капіталу.	4	4	8	2	–	Опитування
Тема 7. Світова валютна система і валютні відносини.	4	4	6		1	Опитування
Тема 8. Міжнародні розрахунки.	4	2	8		–	Опитування
Змістовий модуль 4. Міжнародні міграційні і науково-технічні зв'язки						
Тема 9. Міжнародна міграція робочої сили.	4	4	8	2	–	Опитування
Тема 10. Міжнародні науково-технічні зв'язки.	2	2	8		1	Опитування
Змістовий модуль 5. Ключові проблеми розвитку МЕВ						
Тема 11. Глобалізація та глобальні проблеми людства.	2	2	8	3	–	Опитування
Тема 12. Міжнародні корпорації у світовому господарстві.	4	4	8		1	Опитування
Тема 13. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому співробітництві і регулюванні МЕВ.	4	4	8		–	Опитування
Тема 14. Міжнародна економічна інтеграція.	4	4	6		–	Опитування
Разом	46	44	104	11	5	

Заочна форма навчання

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Практич. заняття	СРС
Тема 1. Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна й економічна категорія.	—	—	14
Тема 2. Теорії міжнародної торгівлі.	1	—	14
Тема 3. Міжнародні торговельні відносини.	—	1	16
Тема 4. Система показників розвитку і оцінки міжнародної торгівлі	1	—	14
Тема 5. Міжнародна торгівля послугами.	1	—	14
Тема 6. Міжнародний рух капіталу.	1	1	14
Тема 7. Світова валютна система і валютні відносини.	1	—	14
Тема 8. Міжнародні розрахунки.	—	—	14
Тема 9. Міжнародна міграція робочої сили.	1	—	14
Тема 10. Міжнародні науково-технічні зв'язки.	—	—	14
Тема 11. Глобалізація та глобальні проблеми людства.	—	—	14
Тема 12. Міжнародні корпорації у світовому господарстві.	—	—	14
Тема 13. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому співробітництві і регулюванні МЕВ.	1	1	14
Тема 14. Міжнародна економічна інтеграція.	1	1	14
Разом	8	4	198

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття 1. Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна й економічна категорія.

Мета — розкриття предмету і завдання курсу «МЕВ», визначення основних суб'єктів і об'єктів міжнародних економічних відносин та законів і принципів їх розвитку, визначення основних форм МЕВ та середовища дії системи МЕВ..

Питання для обговорення:

1. Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна і економічна категорія.
2. Основні економічні закони і принципи розвитку МЕВ та світового господарства.
3. Еволюція розвитку МЕВ.
4. Значення міжнародного порядку у системі МЕВ.
5. Передумови розвитку МЕВ як структурного елементу світового господарства.
6. Класифікація національних економік в системі МЕВ.
7. Форми МЕВ.
8. Середовище дії системи МЕВ

Практичне заняття 2. Теорії міжнародної торгівлі.

Мета — проаналізувати теорії міжнародної торгівлі і визначити найбільш оптимальні для застосування на практиці.

Питання для обговорення:

1. Меркантилістська та неомеркантилістська теорії.
2. Теорія абсолютних переваг А. Сміта.
3. Теорія порівняльних (відносних) переваг Д. Рікардо.
4. Теорія подібності країн.
5. «Нова теорія торгівлі» Пола Кругмана.
6. Теорія конкурентних переваг М. Портера.

Практичне заняття 3, 4. Міжнародні торговельні відносини.

Мета — розкрити сутність міжнародної торгівлі, як основної форми МЕВ, визначити основні її види, форми та особливості регулювання

Питання для обговорення:

1. Міжнародна торгівля як основна форма МЕВ, її структура та динаміка розвитку.
2. Ціноутворення на світовому ринку.
3. Види і форми міжнародної торгівлі.
4. Регулювання міжнародних торговельних відносин.

Практичне заняття 5, 6. Система показників розвитку і оцінки міжнародної торгівлі

Мета — розкрити підходи до класифікації та проаналізувати основні показники розвитку і оцінки міжнародної торгівлі

Питання для обговорення:

1. Характеристика основних показників функціонування зовнішньоекономічної системи країни
2. Показники інтенсивності (інтегрованості та збалансованості) зовнішньої торгівлі
3. Обсягові показники міжнародної торгівлі
4. Показники, які характеризують структуру міжнародної торгівлі
5. Показники динаміки міжнародної торгівлі.
6. Показники результативності міжнародної торгівлі
7. Показники ефективності міжнародної торгівлі

Практичне заняття 7. Міжнародна торгівля послугами.

Мета — визначити механізм регулювання міжнародної торгівлі послугами.

Питання для обговорення:

1. Система міжнародних послуг.
2. Транспортні послуги.
3. Туристичні послуги.
4. Комерційні послуги.
5. Інформаційні послуги.
6. Освітні послуги.
7. Регулювання міжнародної торгівлі послугами.

Практичне заняття 8, 9. Міжнародний рух капіталу.

Мета — визначення сутності та причин міжнародного руху капіталу, його видів та форм.

Питання для обговорення:

1. Міжнародний рух капіталу: сутність та причини.
2. Сутність міжнародного кредиту, його види та форми.
3. Види міжнародного кредиту.
4. Міжнародна інвестиційна діяльність.
5. Переваги і недоліки спільного підприємництва.
6. Світовий фінансовий ринок та його структура.
7. Проблема заборгованості та можливі шляхи її розв'язання.

Практичне заняття 10, 11. Світова валютна система і валютні відносини.

Мета — визначення поняття світової валютної системи, її елементів та розкрити етапи розвитку світової валютної системи

Питання для обговорення:

1. Поняття світової валютної системи.
2. Елементи валютної системи.
3. Еволюція світової валютної системи.
4. Валютний курс, його види і системи.

5. Валютна політика і її завдання.
6. Міжнародні валютно-кредитні і фінансові організації.

Практичне заняття 12. Міжнародні розрахунки.

Мета — розкрити сутність міжнародних розрахунків та умови міжнародних розрахунків.

Питання для обговорення:

1. Сутність міжнародних розрахунків.
2. Валютні умови міжнародних розрахунків.
3. Види платежу.
4. Форми розрахунку.
5. Засоби розрахунку.
6. Використання банківських гарантій у міжнародних розрахунках.

Практичне заняття 13, 14. Міжнародна міграція робочої сили.

Мета — пояснити сутність міжнародної міграції робочої сили, її причини та наслідки.

Питання для обговорення:

1. Сутність і особливості міжнародної міграції робочої сили (ММРС).
2. Сутність та основні риси світового ринку праці.
3. Основні види і центри ММРС.
4. Соціально-економічні наслідки ММРС.
5. Інтеграція України у світовий ринок праці.

Практичне заняття 15. Міжнародні науково-технічні зв'язки.

Мета — розкрити сутність світового ринку технологій та науково-технічних зв'язків.

Питання для обговорення:

1. Світовий ринок технологій.
2. Міжнародні некомерційні науково-технічні зв'язки.
3. Міжнародне спільне проведення науково-технічних досліджень.
4. Міжнародні комерційні науково-технічні зв'язки.
5. Ліцензійна торгівля технологіями між країнами.
6. Міжнародне регулювання передачі технологій.

Практичне заняття 16. Глобалізація та глобальні проблеми людства.

Мета — розкрити сутність та основні ознаки процесу глобалізації сучасного світового господарства.

Питання для обговорення:

1. Сутність та основні ознаки процесу глобалізації сучасного світового господарства.
2. Наслідки глобалізації та антиглобалізм.
3. Фінансова глобалізація.
4. Глобальні проблеми.

Практичне заняття 17, 18. Міжнародні корпорації у світовому господарстві.

Мета — розкрити сутність поняття «транснаціональна корпорація», причини їх виникнення та типи.

Питання для обговорення:

1. Причини виникнення транснаціональних корпорацій (ТНК).
2. Етапи еволюції транснаціональної діяльності корпорацій.
3. Типи ТНК.
4. ТНК як агент глобалізації світової економіки.
5. Середовище функціонування транснаціональних корпорацій.

Практичне заняття 19, 20. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому співробітництві і регулюванні МЕВ.

Мета – визначити роль міжнародних економічних організацій у багатосторонньому співробітництві і регулюванні МЕВ.

Питання для обговорення:

1. Роль міжнародних економічних організацій (МЕО) в системі МЕВ.
2. Етапи розвитку міжнародних економічних організацій.
3. Головні функції, принципи і методи діяльності МЕО.
4. Сучасна система міжнародних економічних організацій та їх класифікація.

Практичне заняття 21, 22. Міжнародна економічна інтеграція.

Мета — розкрити сутність, основні форми, особливості, причини та наслідки міжнародної економічної інтеграції.

Питання для обговорення:

1. Сутність міжнародної економічної інтеграції (МЕІ).
2. Етапи створення Європейського Союзу.
3. Північноамериканська економічна інтеграція.
4. Особливості економічної інтеграції країн Латинської Америки (МЕРКОСУР).
5. Особливості розвитку економічної інтеграції в країнах Азії (АСЕАН).
6. Інтеграційні об'єднання Африки.

6. Тренінг

Метою проведення **тренінгу** з дисципліни "Міжнародні економічні відносини" є створення неформального, невимушеного спілкування, яке відкриває перед групою студентів варіанти розвитку та розв'язання проблеми з питань щодо особливостей, закономірностей та тенденцій розвитку міжнародних економічних відносин на основі вивчення закономірностей взаємодії національних економік та міжнародних економічних організацій у сферах міжнародного обміну товарами, руху факторів виробництва та формування міжнародної економічної політики держав в сучасних умовах глобалізації.

Порядок проведення тренінгу

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття
2. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття.
3. **Практична частина** реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття
4. **Підведення підсумків.** Обговорюються результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносилися на тренінгові заняття

Тематика тренінгових завдань охоплюють різні аспекти міжнародної торгівлі, інвестицій та економічних взаємин:

1. Аналіз міжнародної торгівлі країни

Завдання: обрати одну країну і провести аналіз її міжнародної торгівлі, включаючи основні експортні та імпорتنі товари, географічний розподіл торгівлі та роль країни в глобальних ланцюгах поставок.

Етапи оцінювання:

1. Огляд структури зовнішньої торгівлі.
2. Аналіз впливу торговельних угод.
3. Вивчення торгових бар'єрів і пропозиції щодо їх подолання.
2. *Розробка міжнародної інвестиційної стратегії*

Завдання: розробити інвестиційну стратегію для міжнародної компанії або держави.

Необхідно враховувати політичні, економічні та культурні чинники при виборі країни для інвестицій.

Стратегія має включати ризики, прогноз доходності і план розвитку компанії на новому ринку.

Етапи оцінювання:

1. Аналіз інвестиційного середовища обраної країни.
2. Розробка інвестиційної стратегії.
3. Оцінка ризиків і перспектив доходності.
3. *Оцінка ефективності участі країни в міжнародних економічних організаціях*

Завдання: проаналізувати участь обраної країни в міжнародних економічних організаціях, таких як СОТ, МВФ або Світовий банк. Дослідити, як ця участь впливає на економіку країни, її доступ до фінансових ресурсів, ринки збуту і можливості економічного зростання.

Етапи оцінювання:

1. Огляд участі країни в міжнародних організаціях.
2. Оцінка впливу членства на економічний розвиток країни.
3. Пропозиції щодо подальшого розвитку відносин із міжнародними організаціями.
4. *Аналіз економічної політики країни щодо залучення прямих іноземних інвестицій (ПІІ)*

Завдання: вивчити економічну політику обраної країни, спрямовану на залучення прямих іноземних інвестицій. Дослідити, які заходи уряд вживає для створення сприятливого інвестиційного клімату, і як це впливає на економічне зростання.

Етапи оцінювання:

1. Огляд політики залучення ПІІ.
2. Оцінка впливу ПІІ на економіку країни.
3. Пропозиції щодо поліпшення інвестиційного клімату.
5. *Проект міжнародної економічної інтеграції*

Завдання: розробити проєкт економічної інтеграції між двома або більше країнами.

Обґрунтувати переваги такого об'єднання, оцінити вплив на ринки праці, капіталу і товарів, а також ризики, пов'язані з інтеграцією.

Етапи оцінювання:

1. Визначення умов і передумов інтеграції.
2. Оцінка економічних вигод і ризиків.
3. Розробка стратегії імплементації інтеграційних процесів.

7. Самостійна робота студентів

Організація самостійної роботи студентів вимагає особливої уваги, тому, що частина питань кожної теми виносить на самостійне вивчення студентами. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених кафедрою для вивчення навчальної дисципліни. Навчальний матеріал, передбачений для засвоєння під час самостійної роботи, виносить на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалами, який опрацьовується на навчальних заняттях.

Завдання до самостійної роботи (СР) з дисципліни «Міжнародні економічні відносини». Підготовка завдання здійснюється на основі опрацьованої літератури та зібраної інформації в мережі Інтернет, її аналізу та формулювання висновків. СР оформляється у відповідності з встановленими вимогами. Виконання СР є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» і виконується кожним студентом самостійно.

Завдання самостійного завдання полягає у виявленні, аналізі та оцінці МЕВ країн світу (*на вибір студента*).

В роботі студенти повинні показати:

- правильне розуміння поставленого завдання;
- вміння працювати з літературними джерелами та використовувати законодавчі й інструктивні матеріали;
- висловлювати свої думки з актуальних питань і робити обґрунтовані висновки на основі проведеного аналізу;

– можливість використовувати теоретичні знання, отримані на лекціях, застосовувати сучасні методи дослідження з використанням таблиць, графіків, діаграм та інших графічних зображень.

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- письмові роботи;
- реферати;
- розрахункові задачі;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів СР і тренінгів;
- екзамен;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента за 100-бальною шкалою:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час практичних занять 1-12.	Теоретичні питання (2 розширених пит.) Теми 1-8.	Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час практичних занять 13-22.	1. Теоретичні питання (2 пит.) – макс. 60 балів. 2. Задача – макс. 40 балів. Теми 9-14.	Оцінка за виконання тренінгового завдання.	Оцінювання виконання завдання з самостійної роботи.	1. Тестові завдання (10 тестів по 2 бали – макс 20 балів) 2. Теоретичне питання – макс 30 балів 3. Задача – 50 балів

Поточне опитування під час заняття:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань. Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Тренінг:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його використовує під час виконання завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при виконанні окремих завдань тренінгу не вистачає достатньої глибини та аргументації його використання, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та загалом його використовує при виконанні завдань тренінгу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його використовує, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань;

1–59 – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Самостійна робота:

90–100 балів – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, здобувач на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, здобувач належно виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–74 балів – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; здобувач припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

1–59 балів – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; здобувач не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Модульна робота, екзамен – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Екзаменаційний білет складається із: тестів: 10 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 2 бали, що в підсумку дає максимально 20 балів;

2 бали – на тест надано правильну відповідь. задач (практичних завдань):

Задача, за розв'язання якої здобувач може отримати від 0 до 50 балів;

31–50 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

16–30 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–15 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв'язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. теоретичного (проблемного) питання:

1 теоретичне питання, за відповідь на яке студент може отримати від 0 до 30 балів.

15–30 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–14 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ЕСТБ
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1	Електронний варіант лекцій + мультимедійне забезпечення	1 — 14
2	Програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office, телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox)	1 — 14

Рекомендовані джерела інформації

- Зварич Р. Система міжнародних економічних відносин та глобалізація економіки. Міжнародна торгівля. *Міжнародні економічні відносини* : підручник / за ред. д. е. н., професора А. І. Крисоватого, д.е.н., професора Р. Є. Зварича. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 660 с.
- Зварич Р., Книш Л. Вплив пандемії COVID-19 на регіональну структуру міжнародних міграційних потоків. *Вісник економіки*. 2021. Вип. 1. С. 33–45. <http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1213/1326>
- Зварич Р., Хоменська І., Сегеда О. Детермінанти економічного партнерства України з країнами Близького Сходу в контексті розвитку публічної дипломатії. *Інноваційна економіка*. 2023. Вип. 2. С. 135-141. <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/download/1068/1163>
- Зварич Р., Масна О., Рівіліс І. Методологічні засади формування концепції зеленої економіки. *Вісник економіки*. 2022. Вип. 4. С. 131-144. <http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1423/1556>
- Зварич Р. Генезис просторових диспропорцій європейського розвитку та імперативи європейської соціально-економічної нерівності. *Європейський Союз: проблеми консолідації та асиметрії економічних інтересів* : кол. моногр. / за ред. д.е.н., проф. А. В. Рибчука. Дрогобич: Ред.-вид. відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2020. 422 с. С. 94-117.
- Міжнародні економічні відносини: навчальний наочний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент і бізнесадміністрування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: В.В. Дергачова, К.О. Кузнєцова, І.М. Манаєнко, В.А. Мельникова, О.С. Ченуша – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 340 с.
- Світове господарство і міжнародні економічні відносини [Електронний ресурс] : навчальний посібник / С. В. Бестужева, В. А. Вовк, В. О. Козуб та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора Т. В. Шталь. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 239 с.
- Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник [Електронний ресурс]. Частина 1 / А.О. Задоя, А.С. Магдич, О.А. Задоя. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. 142 с.
- Міжнародна економіка : навчально-методичний посібник / О. М. Кібік, К. С. Нестерова, Ю. В. Хаймінова. Одеса : НУ «ОЮА», 2020. 85 с.
- Босак А.О. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: навч. посіб. Нац. ун-т

«Львів. Політехніка». 3-тє вид. Львів: Міські інформаційні системи, 2021. 354 с.

11. Oppermann T., Steinbeck W., Melzer M., Petersmann E.-U. Reforming the international economic order. Duncker & Humblot, 2020. 264 p.
12. Міжнародна економіка: підруч. / С.О. Гуткевич, М.Д.Корінько, Ю.М.Сафонов. - 3-є вид., перероблене та доповнене. Вид-во «Діса Плюс», 2021. 428 с.
13. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: історія, теорія, політика: підручник. Київ: Либідь, 2019. 958 с.
14. Національні економіки у глобальному світі: монографія / за ред. доктора економічних наук, професора А.О. Задоя. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. 299 с.
15. Annual Report 2021. World Trade Organization. 2021. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/anrep_e/anrep21_chap1_e.pdf.
16. Failed Globalisation: Inequality, Money, and the Renaissance of the State / Heiner Flassbeck, Paul Steinhardt. World Scientific, 2020. 320 p.
17. Democracy Index 2021. Economist Intelligence Unit. 2021. URL: <https://www.eiu.com/n/campaigns/democracy-index-2021/>.
18. Competition, Innovation and Trade / Larry D Qiu. World Scientific Studies in International Economics, 2020. 392 p.
19. Ease of Doing Business Index. The World Bank Group. 2022. URL: <https://tradingeconomics.com/ukraine/ease-of-doing-business>.
20. Economics of G20 / John Whalley. A World Scientific Reference (In 2 Volumes), 2020. 492 p.
21. FDI Statistics. The UNCTAD. 2022. URL: <https://hbs.unctad.org/foreign-direct-investment/>.
22. World Trade Report 2021. The World Trade Organization (WTO). 212 p. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/wtr21_e/00_wtr21_e.pdf.
23. IMD World Competitiveness Yearbook 2024. International Institute for Management Development. 2024. URL: https://productivity.gov.ng/wp-content/uploads/2025/03/WCY_Bookletv1_2024-1.pdf.
24. Global Economic Prospects, June 2022. World Bank Group. 2022. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/global-economic-prospects>.
25. Krysovaty A., Zvarych I., Brodovska O., Zvarych R. Global Social Sustainability and Inclusion: The “Voice” of Social and Environmental Imbalances. *Journal of Risk and Financial Management*. 2022. Vol. 15, Issue 12: 599. <https://doi.org/10.3390/jrfm15120599>